

บทความวิชาการ เรื่อง การเพาะเลี้ยงปูทะเล

โดย นางชมพูนุท สามห้วย

26 สิงหาคม 2561

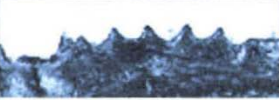

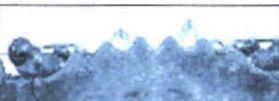

บทนำ

ปูทะเลเป็นสัตว์น้ำชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นอาหารทะเลที่มีรสชาติดี มีคุณค่าทางโภชนาการสูง ผลผลิตปูทะเลส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาการจับจากธรรมชาติ มีการจับปูขนาดเล็กเพื่อนำมาบริโภค ประกอบกับสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศป่าชายเลนเสื่อมโทรม เนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวชายฝั่งทะเล การบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน ทำให้แหล่งที่อยู่อาศัยของปูทะเลลดน้อยลง สิ่งต่างๆเหล่านี้ทำให้ทรัพยากรปูทะเลมีปริมาณลดลง และอยู่ในสภาวะที่น่าเป็นห่วง ดังนั้นการเพาะเลี้ยงปูทะเลจากโรงเพาะฟัก ลดการจับจากธรรมชาติ เพื่อให้มีพันธุ์ปูทะเลเพียงพอต่อความต้องการในการบริโภคภายในประเทศ เป็นทางเลือกหนึ่งในการจัดการทรัพยากรปูทะเลให้ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

การจำแนกชนิดของปูทะเลในสกุล *Scylla* spp.

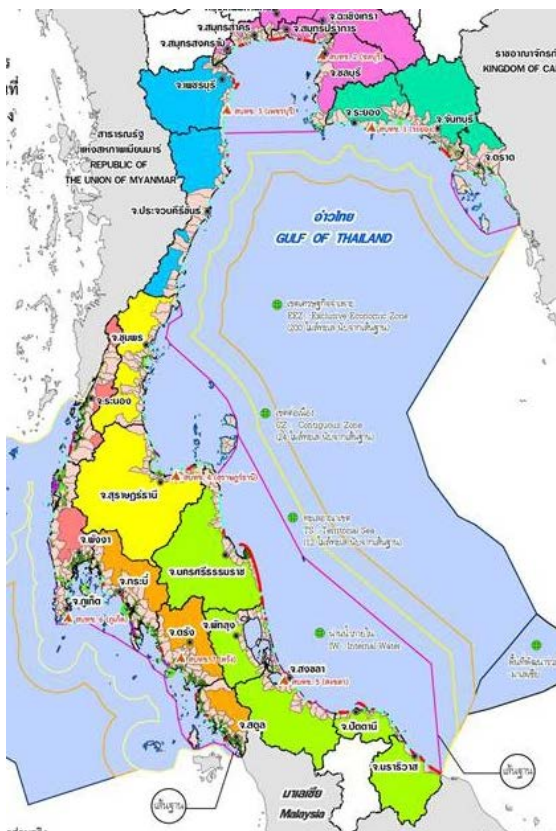
ปูทะเลในสกุล *Scylla* มีชื่อสามัญว่า Mud crab เป็นปูชนิดหนึ่งที่อาศัยอยู่ในทะเล ในพื้นที่ป่าชายเลนที่พื้นดินมีลักษณะเป็นดินเลน บริเวณชายฝั่งทะเลที่เป็นเขตน้ำขึ้นน้ำลง มีกระดองกลมรีเป็นรูปไข่ สามารถจำแนกปูทะเลได้เป็น 4 กลุ่ม ตามลักษณะภายนอกดังนี้ (ณฐกร, 2547 และประดิษฐ์, 2547)

- 1) ปูดำ หรือปูแดง (*Scylla olivacea*) มีหนามระหว่างช่องตาและโค้งมน ก้ามปล้องกลางมีหนาม 1 อัน หนามขอบกระดองมีขนาดใหญ่ โดยมีขอบนอกของหนามโค้งและไม่มีลายร่างแหบนขาว่ายน้ำ และขาเดิน กระดองด้านบนสีน้ำตาลปนเขียวหรือน้ำตาลปนเทา ครึ่งบนด้านหน้าของก้ามไม่มีจุดสี ครึ่งล่างด้านหน้าของก้ามมีสีน้ำตาล น้ำตาลแดงหรือแดง
- 2) ปูขาว (*Scylla paramamosain*) * มีหนามระหว่างช่องตาวาวเรียวยาวแหลม มีสีฐานเป็นสามเหลี่ยม ก้ามปล้องกลางมีหนาม 1-2 อัน และรอยนูนอีก 1 อัน หนามขอบกระดองมีขนาดใหญ่ กระดองด้านบนสีเขียวหรือเขียวอ่อน หรือเขียวอมเหลือง ปนน้ำตาล มีจุดขาวหม่นเล็กน้อย ครึ่งบนด้านหน้าของก้ามสีเขียวอมน้ำตาล มีจุดสีเขียว ค่อนข้างใหญ่กระจายอยู่ทั่วไป ครึ่งล่างด้านหน้าของก้ามมีสีเหลืองอ่อน ขอบด้านนอกขาว่ายน้ำมีลายร่างแหช่องขนาดเล็ก และอาจปรากฏบนขาเดินด้วย *ปูชนิดนี้เป็นปูที่นิยมบริโภค และครุ่ำน้อยกว่า*
- 3) ปูม่วง (*Scylla tranquebarica*) มีหนามระหว่างช่องตาวาว และโค้งมน หนามทุกอันมีความสูงเท่ากันหรือใกล้เคียงกันมาก ก้ามปล้องกลางมีหนามยาวแหลม 2 อัน หนามขอบกระดองเรียวยาว ส่วนใหญ่มีขอบนอกตรงขาว่ายน้ำ กระดองด้านบนสีน้ำตาลอ่อนปนม่วง บริเวณปากสีน้ำตาลอมม่วง ครึ่งบนด้านหน้าของก้ามไม่มีจุดสี ครึ่งล่างด้านหน้าของก้ามมีสีน้ำตาล น้ำตาลม่วง และขาเดินมีลายร่างแหที่มีช่องขนาดใหญ่
- 4) ปูเขียว (*Scylla serrata*) มีหนามระหว่างช่องตาวาวเรียวยาว โดยหนามคู่กลางยาวกว่าหนามคู่นอก ก้ามปล้องกลางมีหนามยาวแหลม 2 อัน หนามขอบกระดองขนาดเล็กเรียวยาว ขอบนอกของหนามตรงขาว่ายน้ำ กระดองด้านบนสีเขียวเข้ม มีจุดสีขาวเล็กๆประปรายอยู่ทั่วไป ครึ่งบนด้านหน้าของก้ามมีจุดสีม่วงแดง หรือม่วงน้ำตาล ประปราย ครึ่งล่างด้านหน้าของก้ามมีจุดสีม่วง และขาเดินมีลายร่างแหที่มีช่องขนาดใหญ่

<i>S. olivacea</i> ปูดำ			
<i>S. paramamosain</i> ปูขาว			
<i>S. tranquebarica</i> ปูม่วง			
<i>S. serrata</i> ปูเตี้ย			

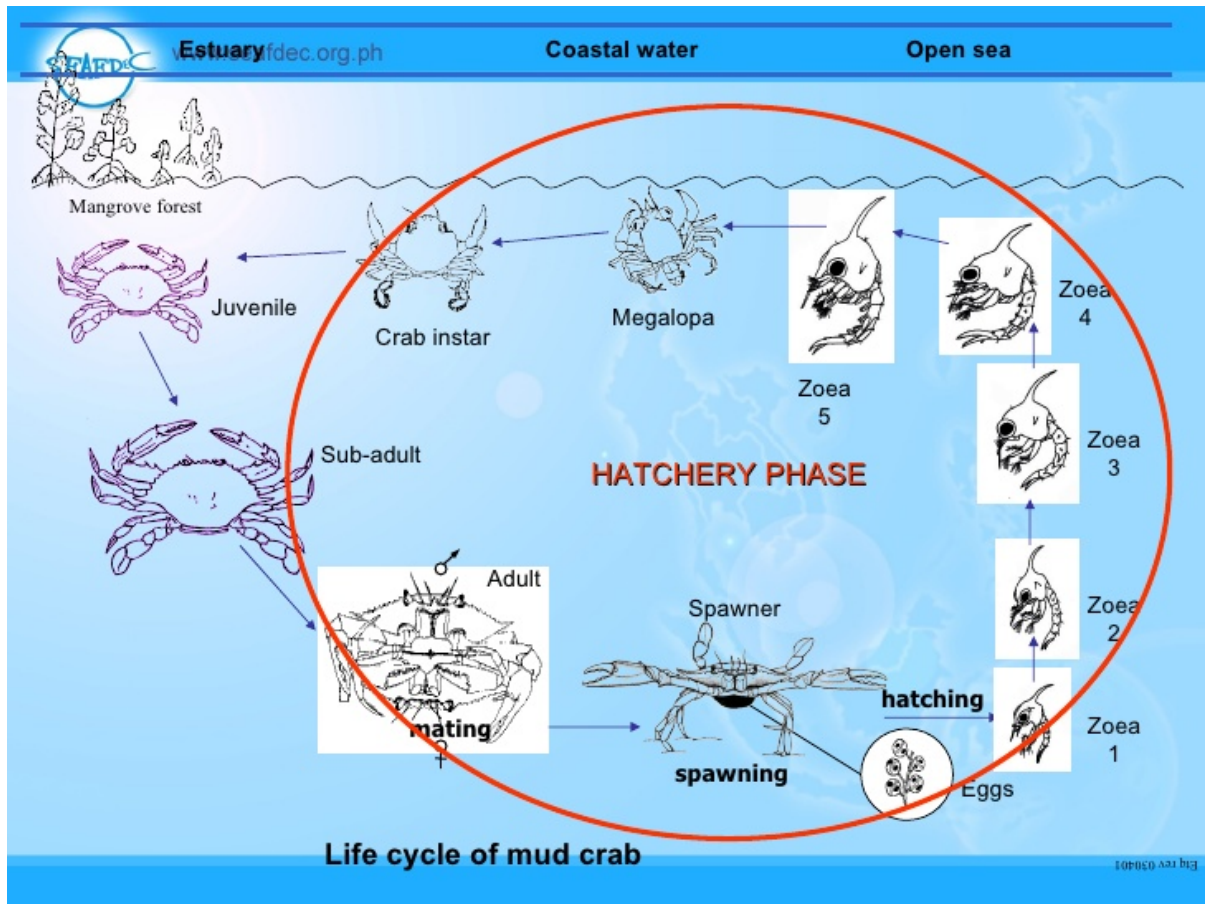
ที่มา บรรจง เทียนสงรัสมิ์ และบุญรัตน์ ปทุมชาติ (2545)

การแพร่กระจายและวงจรชีวิตของปูทะเล

ปูทะเลมีการแพร่กระจายตามแนวป่าชายเลน ซึ่งเป็นบริเวณที่มีช่วงความเค็มตั้งแต่ 5-32 ส่วนในพัน และอุณหภูมิประมาณ 18-32 องศาเซลเซียส ในประเทศไทยปูทะเลพบกระจายอยู่ทั่วไปในแหล่งน้ำกร่อย ป่าชายเลน และปากแม่น้ำที่มีน้ำทะเลท่วมถึง โดยขุดรูอยู่ตามใต้รากไม้หรือเนินดินบริเวณชายฝั่งทะเลทั้งฝั่งอ่าวไทย และอันดามัน โดยเฉพาะที่ชุกชุมในบริเวณที่เป็นหาดโคลน หรือเลนที่มีป่าแสมและโกงกาง ตั้งแต่อ่าวไทยฝั่งตะวันออก ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ระยอง ตราด ชลบุรี บริเวณอ่าวไทยตอนใน ได้แก่ สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และอ่าวไทยฝั่งตะวันตก มีชุกชุมที่จังหวัดชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ตรัง ส่วนที่ฝั่งอันดามันมีชุกชุมที่จังหวัดระนอง กระบี่ พังงา และสตูล (สุภาพ, 2538)

วงจรชีวิตของปูทะเล

ที่มา : SEAFDC

